

בית המדרש אור יחזקאל

ע"ש הגה"צ רבי אלתר יחזקאל הורוויץ זצ"ל

1712 57 ST. Brooklyn, N.Y. 11204 Tel. (718) 234-9514 Fax (718) 234-5851

Rabbi Nussen N. Horowitz

הרב נתן נפתלי הורוויץ

מודעה נחוצה לריבים - Public Alert

בנוגע לשיעור חלה בעיסה הנעשה מ"קמח מלא" - Kemach whole wheat flour

אתה בטו"ע יודע כי ס'ג' ס'ג' ס'ג' בהלכות חלה, חמץ רבצים הללו [שהוא שיעור חיוב המרשת חלה], השאור והסוכין המורסן מצטרפין להשלים, אם לשון בלא הריקה, אבל אם ריקה והפריש מורסן מרובם, וחזר וערבך עמו, אינו מצטרף. פ' דאם מפרידין הסוכין והמורסן, שהם שני סוגי קליפות של החיטה (bran), ואחר טחינת החטים מחזירין אותם הסוכין והמורסן לתוך הקמח, אין מצטרפין לשיעור חלה, וצריך השיעור בלעז. ובזמננו ברוב קאספעינ'ס שמוכרים 'קמח מלא' (whole wheat) עושים באופן זה, ונקטו המורים דשי"ד דין הג"ל וצריכין לחשוב שיעור חלה בלי הוספת הסוכין.

ובכן הגוי להודיע שבה"קמח מלא" whole wheat flour, שנמכר ע"י ע"י הפירמא הג"ל Kemach Foods, אשר עומדת תחת השגחתו, החשבון של הסוכין שמחזירים יכול להיות עד 27% [מידה זאת הוא לחומרא שלא לברך על הפרשת חלה עד שיעור זה].

אמנם אין לסמוך על"ו קולא, שלא להפריש חלה כשיש שיעור חלה רק בצירוף המורסן, דיש סוכרים ובזמננו כיון שכן הוא דרך עשיית הקמח להחזיר הסוכין והמורסן, שפיר מצטרפין לשיעור חלה, אבל כוונתנו לומר שיש להחזיר שלא לברך רק כשיש שיעור חלה בלי הסוכין והמורסן ובחשבון הג"ל. ואם לשון פחת מזה, מפרשיין חלה בלי ברכה.

ברם זאת למועד, דשיעור הג"ל הוא ב'משקל' (weight), אבל שיעור חלה תלוי בנפח (volume) ולא במשקל, וצריך להוסיף עוד לשיעור חלה ע"כ'ס' לענין ברכה, ואחר המדידה יבא לנו כך, שאם משערים שיעור חלה במשקל צריך להוסיף לשיעור זה 137 אחוז (היינו להכפיל ב1.37), כגון האמרים שמברכים על הפרשת חלה על משקל של 5 פונט, לאחר הוספת הג"ל יהי ס"ה שיעור של בערך 6.85 פונט. ואם משערים בנפח צריך להוסיף 152 אחוז (היינו להכפיל ב1.52) להשלים הסוכרים שמברכים על הפרשת חלה רק בשיעור של 18 cups של קמח רגיל, אם אופין ב"קמח מלא" של הפירמא "קמח" אין לברך עד שיהיה בו שיעור של בערך 27.5 cups (מידות הללו נעשו ע"י הרב אברהם חיים יאנז הי"ו).

וכל זה נוגע גם לענין כוית מצה, וקיי"ל באורח חיים סימן תב"ד ס"א דיכולין ללש העיסה למצת מצוה בסוכין ובמורסן שבה ויצא בה, וכ' ע"ז התשנה ברורה (סק"ג) ודוקא אם לא הפרינן ממנה אבל אם הפרינן ממנה חזר וערבך ולתוך הקמח ולשון ביחז אין מצטרפין לשיעור כוית. אמנם הקמח והמצות של פירמא הג"ל בלא"ה אינם כשרים למסח, אבל העושה מצות למסח מקמח מלא צריך לידע שאם עושים באופן הג"ל צריך שיעור יותר גדול.

ולענין שיעור לברכה אחרונה על כוית על מני לחם ומזונות שנעשה מקמח מלא באופן הג"ל, אם צריך לחשוב בלי המורסן כב"ל, עי' שו"ת שבע הלוי ח"י ס"ג.

כל הג"ל נוגע רק להקמח מלא של הפירמא "קמח", אבל מפעלים אחרים יש שאין מפרידים הסוכין לפני המחינה, וגם אם מפרידים יתכן שיש חשבונות אחרים.

בברכת כל טוב סלה

נתן נפתלי הורוויץ